

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 13ης Σεπτεμβρίου 2023 *

«Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα – Απαγόρευση πώλησης, προμήθειας, μεταφοράς ή εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών – Δικαίωμα ακροάσεως – Υποχρέωση αιτιολόγησης – Ανακρίβεια των πραγματικών περιστατικών – Πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως – Δημόσιο διεθνές δίκαιο»

Στην υπόθεση T-65/18 RENV,

Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας, εκπροσωπούμενη από τους F. Di Gianni, P. Palchetti, C. Favilli και A. Scalini, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενου από τους M. Bishop και A. Αντωνιάδη,

καθού,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους M. van der Woude, Πρόεδρο, Σ. Παπασάββα, D. Spielmann, A. Μαρκουλλή, R. da Silva Passos, M. Jaeger, S. Frimodt Nielsen, H. Kanninen, S. Gervasoni, N. Ρόλτορακ, I. Reine (εισηγήτρια), T. Ρυνnä, E. Tichy-Fisslberger, Γ. Βαλασίδα και S. Verschuur, δικαστές,

γραμματέας: I. Kurme, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

έχοντας υπόψη την απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Βενεζουέλα κατά Συμβουλίου (Επηρεασμός τρίτου κράτους) (C-872/19 P, EU:C:2021:507),

κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Μαρτίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή της δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας ζητεί την ακύρωση, πρώτον, των άρθρων 2, 3, 6 και 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2063 του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2017, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα (ΕΕ 2017, L 295, σ. 21, στο εξής: προσβαλλόμενος κανονισμός), δεύτερον, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2018/1653 του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2018, για την εφαρμογή του προσβαλλόμενου κανονισμού (ΕΕ 2018, L 276, σ. 1), κατά το μέρος που την αφορά, και, τρίτον, της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2018/1656 του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2018, για την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/2074 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα (ΕΕ 2018, L 276, σ. 10), κατά το μέρος που την αφορά.

Ιστορικό της διαφοράς

- 2 Στις 13 Νοεμβρίου 2017 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2017/2074, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα (ΕΕ 2017, L 295, σ. 60). Πρώτον, η απόφαση αυτή απαγορεύει, κατ' ουσίαν, την εξαγωγή στη Βενεζουέλα, ή με προορισμό τη Βενεζουέλα, όπλων, στρατιωτικού εξοπλισμού και κάθε άλλου εξοπλισμού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταστολή, καθώς και εξοπλισμού, τεχνολογίας ή λογισμικού παρακολούθησης. Δεύτερον, απαγορεύει την παροχή στη Βενεζουέλα υπηρεσιών χρηματοδοτικής, τεχνικής ή άλλης φύσεως που σχετίζονται με τους εν λόγω εξοπλισμούς και τεχνολογίες. Τρίτον, προβλέπει τη δυνατότητα εφαρμογής μέτρων δέσμευσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων προσώπων, οντοτήτων και φορέων. Κατά την ημερομηνία της έκδοσής της, η απόφαση 2017/2074 δεν περιλάμβανε ακόμη το όνομα κανενός προσώπου και καμίας οντότητας.
- 3 Κατά την αιτιολογική σκέψη 1 της απόφασης 2017/2074, η απόφαση αυτή εκδόθηκε λόγω της σοβαρής ανησυχίας της Ένωσης για τη συνεχιζόμενη επιδείνωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα.
- 4 Στις 13 Νοεμβρίου 2017, το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης τον προσβαλλόμενο κανονισμό, βάσει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ και της απόφασης 2017/2074.
- 5 Το άρθρο 2 του προσβαλλόμενου κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Απαγορεύονται:

- α) η άμεση ή έμμεση παροχή τεχνικής βοήθειας, υπηρεσιών διαμεσολάβησης και άλλων υπηρεσιών που σχετίζονται με τα αγαθά και την τεχνολογία του Κοινού καταλόγου στρατιωτικού εξοπλισμού της [Ένωσης] (“Κοινός στρατιωτικός κατάλογος”) και η παροχή, κατασκευή, η συντήρηση και χρήση τέτοιων αγαθών και τεχνολογίας του Κοινού στρατιωτικού καταλόγου σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα στη Βενεζουέλα ή προς χρήση στη Βενεζουέλα·
- β) η άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση ή η παροχή χρηματοδοτικής βοήθειας που αφορά αγαθά και τεχνολογία του Κοινού στρατιωτικού καταλόγου, συμπεριλαμβανομένων ιδίως της μη επιστρεπτέας βοήθειας, των δανείων και της ασφάλειας πιστώσεων για εξαγωγές καθώς και ασφάλισης και αντασφάλισης για κάθε πώληση, προμήθεια, μεταφορά ή εξαγωγή οπλισμού

και σχετικού υλικού, ή για την παροχή σχετικής τεχνικής βοήθειας, υπηρεσιών διαμεσολάβησης, και άλλων υπηρεσιών, απ' ευθείας ή εμμέσως, σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα στη Βενεζουέλα ή προς χρήση στη Βενεζουέλα.

[...]

6 Το άρθρο 3 του προσβαλλόμενου κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Απαγορεύονται:

- α) η πώληση, προμήθεια, μεταφορά ή εξαγωγή, άμεσα ή έμμεσα, εξοπλισμού που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταστολή, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα I ανεξάρτητα εάν προέρχονται από την Ένωση ή όχι, σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό στη Βενεζουέλα ή προς χρήση στη Βενεζουέλα·
- β) η παροχή τεχνικής βοήθειας, διαμεσολάβησης και άλλων υπηρεσιών σχετικά με τον εξοπλισμό του στοιχείου α), άμεσα ή έμμεσα, σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα στη Βενεζουέλα ή προς χρήση στη Βενεζουέλα·
- γ) η παροχή χρηματοδότησης ή χρηματοοικονομικής στήριξης, περιλαμβανομένης και της μη επιστρεπτέας βοήθειας, των δανείων και της ασφάλειας πιστώσεων για εξαγωγές καθώς και ασφάλισης και αντασφάλισης σχετικά με τον εξοπλισμό του στοιχείου α), άμεσα ή έμμεσα, σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα στη Βενεζουέλα ή προς χρήση στη Βενεζουέλα.»

7 Το άρθρο 4 του προσβαλλόμενου κανονισμού προβλέπει ότι, κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 2 και 3 του εν λόγω κανονισμού, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να επιτρέπουν ορισμένες δραστηριότητες υπό τους όρους που θεωρούν αναγκαίους.

8 Κατά το άρθρο 6 του προσβαλλόμενου κανονισμού:

«1. Απαγορεύεται η πώληση, προμήθεια, μεταφορά ή εξαγωγή, άμεσα ή έμμεσα, εξοπλισμού, τεχνολογίας ή λογισμικού που καθορίζεται στο παράρτημα II, είτε είναι καταγωγής της Ένωσης είτε όχι, σε κάθε πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό, στη Βενεζουέλα ή προς χρήση στη Βενεζουέλα, εκτός εάν η αρμόδια αρχή του σχετικού κράτους μέλους, όπως ορίζεται στους δικτυακούς τόπους που αναφέρονται στο παράρτημα III, έχει χορηγήσει προηγούμενη άδεια.

2. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, όπως ορίζονται στους δικτυακούς τόπους που αναφέρονται στο παράρτημα III, δεν χορηγούν άδεια δυνάμει της παραγράφου 1 εάν έχουν εύλογους λόγους να συναγάγουν ότι ο εν λόγω εξοπλισμός, τεχνολογία ή λογισμικό θα χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταστολή από την κυβέρνηση, τους δημόσιους φορείς, εταιρείες και υπηρεσίες της Βενεζουέλας ή από κάθε πρόσωπο ή οντότητα που ενεργούν για λογαριασμό τους ή υπό τις οδηγίες τους.

3. Το παράρτημα II περιλαμβάνει τον εξοπλισμό, την τεχνολογία ή το λογισμικό που θα χρησιμοποιηθεί κυρίως για την παρακολούθηση ή την υποκλοπή του διαδικτύου ή τηλεφωνικών επικοινωνιών.

[...]

- 9 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, του προσβαλλόμενου κανονισμού ορίζει τα ακόλουθα:
- «Εκτός αν η αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους, ως ορίζεται στους ιστοτόπους του παραρτήματος III, έχει δώσει προηγούμενη άδεια σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2, απαγορεύονται:
- α) η παροχή, άμεσα ή έμμεσα, τεχνικής βοήθειας ή υπηρεσιών διαμεσολάβησης που συνδέονται με τον εξοπλισμό, την τεχνολογία και το λογισμικό που καθορίζονται στο παράρτημα II, ή με την εγκατάσταση, παροχή, κατασκευή, συντήρηση και χρήση του εξοπλισμού που καθορίζεται στο παράρτημα II ή με την παροχή, εγκατάσταση, λειτουργία ή αναβάθμιση κάθε λογισμικού που καθορίζεται στο παράρτημα II, σε οποιοδήποτε πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό στη Βενεζουέλα ή για χρήση στη Βενεζουέλα,
 - β) η παροχή, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοδότησης ή χρηματοδοτικής βοήθειας που συνδέεται με τον βασικό εξοπλισμό, την τεχνολογία και το λογισμικό που απαριθμούνται στο παράρτημα II σε οποιοδήποτε πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό στη Βενεζουέλα ή για χρήση στη Βενεζουέλα·
 - γ) η παροχή υπηρεσιών παρακολούθησης ή υποκλοπής του διαδικτύου ή τηλεφωνικών επικοινωνιών κάθε είδους στην κυβέρνηση, στους δημοσίους φορείς, στις εταιρείες και στους οργανισμούς της Βενεζουέλας ή σε κάθε πρόσωπο ή οντότητα που ενεργεί για λογαριασμό ή υπό τις διαταγές τους.»
- 10 Το άρθρο 8 του προσβαλλόμενου κανονισμού προβλέπει, περαιτέρω, τη δέσμευση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε ορισμένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμούς «που απαριθμούνται στα παραρτήματα IV και V [του κανονισμού αυτού]». Κατά την ημερομηνία έκδοσης του προσβαλλόμενου κανονισμού, τα εν λόγω παραρτήματα δεν μνημόνευαν το όνομα κανενός προσώπου και καμίας οντότητας.
- 11 Κατά το άρθρο 20 του προσβαλλόμενου κανονισμού, τα περιοριστικά μέτρα εφαρμόζονται:
- «α) εντός του εδάφους της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του εναέριου χώρου της·
 - β) επί αεροσκαφών ή πλοίων που υπάγονται στη δικαιοδοσία κράτους μέλους·
 - γ) σε κάθε πρόσωπο εντός ή εκτός του εδάφους της Ένωσης που είναι υπήκοος κράτους μέλους·
 - δ) σε κάθε νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα εντός ή εκτός του εδάφους της Ένωσης που έχει ιδρυθεί ή συσταθεί βάσει του δικαίου κράτους μέλους·
 - ε) σε κάθε νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό για οποιαδήποτε εμπορική οικονομική δραστηριότητα που ασκείται, εν όλω ή εν μέρει, εντός της Ένωσης.»
- 12 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 6 Φεβρουαρίου 2018, το οποίο προσαρμόστηκε με υπόμνημα κατατεθέν στις 17 Ιανουαρίου 2019, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας άσκησε προσφυγή ζητώντας από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει, πρώτον, τον προσβαλλόμενο κανονισμό, δεύτερον, τον εκτελεστικό κανονισμό 2018/1653 και, τρίτον, την απόφαση 2018/1656, κατά το μέρος που οι διατάξεις των πράξεων αυτών την αφορούσαν.

- 13 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 3 Μαΐου 2018, το Συμβούλιο προέβαλε ένσταση απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 130 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.
- 14 Με απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2019, Βενεζουέλα κατά Συμβουλίου (T-65/18, EU:T:2019:649, στο εξής: αρχική απόφαση), το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά τον προσβαλλόμενο κανονισμό, ότι η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας έβαλλε με την προσφυγή της κατά των άρθρων 2, 3, 6 και 7 του κανονισμού αυτού. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε συναφώς την προσφυγή ως अपαράδεκτη για τον λόγο ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν αφορούσε άμεσα την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας και ότι, ως εκ τούτου, η τελευταία δεν νομιμοποιούνταν ενεργητικώς. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη όσον αφορά τον εκτελεστικό κανονισμό 2018/1653. Όσον αφορά την απόφαση 2018/1656, η οποία τροποποιεί την απόφαση 2017/2074, η προσφυγή κρίθηκε απαράδεκτη για τον λόγο ότι η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν είχε ζητήσει την ακύρωση της τελευταίας αυτής απόφασης με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο.
- 15 Με απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Βενεζουέλα κατά Συμβουλίου (Επηρεασμός τρίτου κράτους) (C-872/19 P, EU:C:2021:507, στο εξής: αναιρετική απόφαση), το Δικαστήριο, αφού έκρινε, προκαταρκτικώς, ότι το Γενικό Δικαστήριο είχε αποφανθεί οριστικώς επί της προσφυγής της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας καθόσον είχε ως αίτημα την ακύρωση του εκτελεστικού κανονισμού 2018/1653 καθώς και της απόφασης 2018/1656, αναίρεσε την αρχική απόφαση κατά το μέρος που με αυτήν απορρίφθηκε η προσφυγή καθόσον είχε ως αίτημα την ακύρωση των άρθρων 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού.
- 16 Το Δικαστήριο έκρινε ότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα παρήγαν άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασης της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δέχθηκε τον μοναδικό λόγο αναίρεσεως και αναίρεσε την αρχική απόφαση ως προς το σημείο αυτό.
- 17 Σύμφωνα με το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο έκρινε ότι είχε στη διάθεσή του τα απαραίτητα στοιχεία προκειμένου να αποφανθεί οριστικώς επί του παραδεκτού της προσφυγής της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας.
- 18 Ως εκ τούτου, αφενός, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας είχε έννομο συμφέρον. Αφετέρου, το Δικαστήριο έκρινε ότι από το ίδιο το γράμμα των άρθρων 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού προκύπτει ότι για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που θεσπίζουν οι διατάξεις αυτές, με την επιφύλαξη των μέτρων παρέκκλισης ή άδειας που προβλέπουν και τα οποία δεν ήταν επίμαχα στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς, δεν απαιτούνταν εκτελεστικά μέτρα, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 19 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι «πληρούντα[ν] οι προϋποθέσεις του τρίτου σκέλους του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ» και ότι, κατά συνέπεια, η προσφυγή που είχε ασκήσει η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ήταν παραδεκτή κατά το μέρος που είχε ως αίτημα την ακύρωση των άρθρων 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού.
- 20 Το Δικαστήριο, επιφυλασσόμενο ως προς τα δικαστικά έξοδα, ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου αυτό να την εξετάσει επί της ουσίας.

Αιτήματα των διαδίκων μετά την αναπομπή

- 21 Η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει, πρώτον, τον προσβαλλόμενο κανονισμό, δεύτερον, τον εκτελεστικό κανονισμό 2018/1653 και, τρίτον, την απόφαση 2018/1656, κατά το μέρος που οι διατάξεις των πράξεων αυτών την αφορούν·
 - να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.
- 22 Το Συμβούλιο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να καταδικάσει την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 23 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά προσβολή του δικαιώματος ακρόασης, ο δεύτερος παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, ο τρίτος ανακρίβεια των πραγματικών περιστατικών και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της πολιτικής κατάστασης στη Βενεζουέλα και ο τέταρτος επιβολή παράνομων αντιμέτρων και την παραβίαση του διεθνούς δικαίου.

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Επί του περιεχομένου της διαφοράς

- 24 Υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έχει εφαρμογή στο Γενικό Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 53, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω Οργανισμού, εάν η αναίρεση κριθεί βάσιμη και η υπόθεση αναπεμφθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου για να αποφανθεί επί της διαφοράς, το Γενικό Δικαστήριο δεσμεύεται ως προς τα νομικά ζητήματα που έχουν επιλυθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου. Επομένως, κατόπιν της αναιρέσεως από το Δικαστήριο και της αναπομπής της υποθέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το Γενικό Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 215 του Κανονισμού Διαδικασίας του, επιλαμβάνεται της υποθέσεως δυνάμει της αποφάσεως του Δικαστηρίου και οφείλει να αποφανθεί επί του συνόλου των λόγων ακυρώσεως τους οποίους είχε προβάλει ο προσφεύγων, εξαιρουμένων των στοιχείων του διατακτικού που δεν αναιρέθηκαν από το Δικαστήριο, καθώς και των εκτιμήσεων που συνιστούν το αναγκαίο θεμέλιο των εν λόγω στοιχείων, δεδομένου ότι αυτά έχουν αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου (αποφάσεις της 18ης Νοεμβρίου 2020, Η κατά Συμβουλίου, T-271/10 RENV II, EU:T:2020:548, σκέψη 38, και της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Gmina Miasto Gdynia και Port Lotniczy Gdynia-Kosakowo κατά Επιτροπής, T-263/15 RENV, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:927, σκέψη 26).
- 25 Με την αναιρετική απόφαση, το Δικαστήριο αναιρέσε την αρχική απόφαση κατά το μέρος που απέρριψε ως απαράδεκτη την προσφυγή της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας καθόσον είχε ως αίτημα την ακύρωση των άρθρων 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού.

Επιπλέον, από τις σκέψεις 75 και 76 της αναιρετικής απόφασης προκύπτει ότι το Δικαστήριο αποφάνθηκε οριστικώς επί του παραδεκτού της προσφυγής κατά το μέρος που αφορά τα εν λόγω άρθρα του κανονισμού αυτού.

- 26 Εξάλλου, όπως επισήμανε το Δικαστήριο στη σκέψη 20 της αναιρετικής απόφασης, η αρχική απόφαση κατέστη αμετάκλητη όσον αφορά το απαράδεκτο της προσφυγής υπό το πρίσμα του εκτελεστικού κανονισμού 2018/1653 και της απόφασης 2018/1656.
- 27 Στο σημείο 82 του υπομνήματος απάντησης, το οποίο κατατέθηκε μετά την έκδοση της αναιρετικής απόφασης, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας επαναλαμβάνει, με το πρώτο αίτημά της, το αίτημα ακύρωσης του εκτελεστικού κανονισμού 2018/1653 και της απόφασης 2018/1656. Δεδομένου όμως ότι το παραδεκτό του αιτήματος αυτού, κατά το μέρος που με αυτό ζητείται η ακύρωση των προαναφερθεισών πράξεων, κρίθηκε οριστικά με την αρχική απόφαση, το αίτημα ακυρώσεως των πράξεων αυτών, καθόσον επαναλαμβάνεται στο υπόμνημα απαντήσεως, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.
- 28 Επομένως, στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να αποφανθεί μόνον επί του βασίμου του συνόλου των λόγων ακυρώσεως που προέβαλε η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας προς στήριξη του αιτήματός της περί ακυρώσεως των άρθρων 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού.

Επί της φύσεως των επίμαχων περιοριστικών μέτρων

- 29 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι η ατομική ή γενική ισχύς των περιοριστικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού έχει αποφασιστική σημασία για το είδος και την έκταση όχι μόνον του ελέγχου που πρέπει να ασκήσει το Γενικό Δικαστήριο, αλλά και των δικαιωμάτων των οποίων θα μπορούσε να απολαύει η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας. Επομένως, πρέπει να καθοριστεί αν τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα έχουν γενική ή ατομική ισχύ.
- 30 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι κανονισμός ο οποίος θεσπίζει περιοριστικά μέτρα μπορεί να περιλαμβάνει, αφενός, περιοριστικά μέτρα γενικής ισχύος, το πεδίο εφαρμογής των οποίων καθορίζεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, και, αφετέρου, ατομικά περιοριστικά μέτρα στρεφόμενα κατά συγκεκριμένων φυσικών ή νομικών προσώπων (πρβλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2018, Bank Mellat κατά Συμβουλίου, C-430/16 P, EU:C:2018:668, σκέψεις 55 και 56).
- 31 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού συνιστούν, σύμφωνα με το άρθρο 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, μέτρα που διακόπτουν ή μειώνουν τις οικονομικές σχέσεις με τρίτη χώρα όσον αφορά ορισμένα αγαθά, ήτοι εξοπλισμό που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταστολή και εξοπλισμό επικοινωνίας που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί με αθέμιτο τρόπο, καθώς και ορισμένες υπηρεσίες. Τα εν λόγω μέτρα δεν στρέφονται κατά συγκεκριμένων φυσικών ή νομικών προσώπων, αλλά εφαρμόζονται σε αντικειμενικώς προσδιοριζόμενες καταστάσεις και σε κατηγορία προσώπων καθοριζόμενων κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο.
- 32 Αντιθέτως προς ό, τι υποστηρίζει η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας, η απλή μνεία της «κυβέρνησης» στο άρθρο 6, παράγραφος 2, και στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του προσβαλλόμενου κανονισμού δεν αναιρεί τη διαπίστωση αυτή. Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι διατάξεις αυτές δεν αφορούν την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της

Βενεζουέλας, αλλά, ως προς το μεν άρθρο 6, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, «την κυβέρνηση, τους δημόσιους φορείς, εταιρείες και υπηρεσίες της Βενεζουέλας ή [...] κάθε πρόσωπο ή οντότητα που ενεργούν για λογαριασμό τους ή υπό τις οδηγίες τους», ως προς το δε άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ίδιου κανονισμού, «[την] κυβέρνηση, [τους] δημοσίους φορείς, [τις] εταιρείες και [τους] οργανισμούς της Βενεζουέλας ή [...] κάθε πρόσωπο ή οντότητα που ενεργεί για λογαριασμό ή υπό τις διαταγές τους» ή προς όφελός τους, άμεσο ή έμμεσο, δηλαδή γενικές και αφηρημένες κατηγορίες προσώπων ή οντοτήτων. Επομένως, οι προαναφερθείσες διατάξεις δεν αφορούν ονομαστικά την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας.

- 33 Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 92 της αναιρετικής απόφασης, ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός έχει γενική ισχύ, «στο μέτρο που περιέχει διατάξεις όπως αυτές των άρθρων 2, 3, 6 και 7, οι οποίες απαγορεύουν σε γενικές και αφηρημένες κατηγορίες αποδεκτών να διενεργούν ορισμένες συναλλαγές με οντότητες που επίσης κατονομάζονται κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο».
- 34 Επομένως, τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού συνιστούν περιοριστικά μέτρα γενικής ισχύος.
- 35 Οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα αυτών ακριβώς των εκτιμήσεων.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως

- 36 Η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας υποστηρίζει ότι είχε δικαίωμα ακροάσεως πριν από την έκδοση του προσβαλλόμενου κανονισμού, δυνάμει του γενικού διεθνούς δικαίου και των θεμελιωδών αρχών της Ένωσης, ιδίως του άρθρου 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά μείζονα δε λόγο διότι νομιμοποιείται ενεργητικώς. Εφόσον τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα τη θίγουν, κανένας λόγος δεν μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή του δικαιώματος αυτού εν προκειμένω.
- 37 Ειδικότερα, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι το Συμβούλιο εξέδωσε τον προσβαλλόμενο κανονισμό χωρίς προηγουμένως να την ενημερώσει και χωρίς να την ακούσει, ιδίως όσον αφορά τις εικαζόμενες παραβιάσεις του Συντάγματος της Βενεζουέλας, των δημοκρατικών αρχών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- 38 Το Συμβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας.
- 39 Επισημαίνεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το δικαίωμα ακροάσεως στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας που αφορά συγκεκριμένο πρόσωπο –δικαίωμα που πρέπει να τυγχάνει σεβασμού ακόμη και αν δεν υπάρχει καμία ρύθμιση σχετική με την εν λόγω διαδικασία– δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογία στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 29 ΣΕΕ και της διαδικασίας του άρθρου 215 ΣΛΕΕ, οι οποίες, όπως εν προκειμένω, καταλήγουν στη λήψη μέτρων γενικής ισχύος (βλ. απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, Rosneft κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-715/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:544, σκέψη 133 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Πράγματι, καμία διάταξη δεν επιβάλλει στο Συμβούλιο την υποχρέωση να ενημερώνει για τη θέσπιση νέου κριτηρίου γενικής ισχύος κάθε πρόσωπο το οποίο πληροί δυνητικώς το κριτήριο αυτό (απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2017, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-14/14 και T-87/14, EU:T:2017:102, σκέψη 98).

- 40 Η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας επικαλείται το άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται σε «ατομικ[ά] μέτρ[α]» που λαμβάνονται εις βάρος προσώπου, οπότε δεν μπορεί να γίνει επίκλησή της στο πλαίσιο της λήψης μέτρων γενικής ισχύος, όπως εν προκειμένω.
- 41 Εκτός αυτού, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας επικαλείται μια απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 1997 [Έργο Gabčíkovo-Nagymaros (Ουγγαρία κατά Σλοβακίας), απόφαση, CJI Recueil 1997, σ. 7, παράγραφοι 83 και 84]. Εντούτοις, η απόφαση αυτή αφορά αποκλειστικώς το ειδικό πλαίσιο της επιβολής αντιμέτρων, το οποίο θα εξεταστεί στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου ακυρώσεως.
- 42 Επιπλέον, ο προσβαλλόμενος κανονισμός είναι πράξη γενικής ισχύος που αντικατοπτρίζει μια επιλογή της Ένωσης στον τομέα της διεθνούς πολιτικής. Πράγματι, η διακοπή ή η μείωση των οικονομικών σχέσεων με τρίτη χώρα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, αποτελεί μέρος της ίδιας της χάραξης της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ), κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, καθόσον μια τέτοια μείωση ή διακοπή συνεπάγεται τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση συγκεκριμένης διεθνούς κατάστασης, κατά τη διακριτική ευχέρεια των αρχών της Ένωσης, προκειμένου να ασκηθεί κάποια επιρροή στην κατάσταση αυτή. Η ακρόαση, όμως, της ενδιαφερόμενης τρίτης χώρας πριν από την έκδοση κανονισμού για την εφαρμογή μιας τέτοιας επιλογής εξωτερικής πολιτικής θα ισοδυναμούσε με την επιβολή στο Συμβούλιο της υποχρέωσης να διεξαγάγει με τη χώρα αυτή συζητήσεις που προσομοιάζουν με διεθνείς διαπραγματεύσεις, πράγμα που θα καθιστούσε άνευ ουσίας το αποτέλεσμα που επιδιώκεται με την επιβολή οικονομικών μέτρων εις βάρος της εν λόγω χώρας, ήτοι την άσκηση πίεσης σε αυτήν προκειμένου να προκληθεί η μεταβολή της συμπεριφοράς της.
- 43 Εξάλλου, το γεγονός ότι τα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού αφορούν άμεσα την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν μπορεί, αυτό καθεαυτό, να της παράσχει δικαίωμα ακροάσεως (πρβλ. αποφάσεις της 14ης Οκτωβρίου 1999, Atlanta κατά Ευρωπαϊκής Κοινότητας, C-104/97 P, EU:C:1999:498, σκέψεις 34 και 35, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2002, Alpha κατά Συμβουλίου, T-70/99, EU:T:2002:210, σκέψη 388).
- 44 Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, εν προκειμένω, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν μπορεί να επικαλεστεί το δικαίωμα ακροάσεως σε σχέση με τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού.
- 45 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης

- 46 Κατά πρώτον, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας υποστηρίζει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένος. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω κανονισμός περιέχει αιτιολογικές σκέψεις διατυπωμένες αόριστα και γενικά. Κατά την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας, λαμβανομένης υπόψη της επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις της την οποία συνιστούν τα περιοριστικά μέτρα, το Συμβούλιο όφειλε να έχει παραθέσει πιο εμπεριστατωμένη αιτιολογία.

- 47 Κατά δεύτερον, ο προσβαλλόμενος κανονισμός, ακόμη και σε συνδυασμό με την απόφαση 2017/2074, δεν περιέχει ούτε απ αριθμεί αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να δικαιολογούν την επιβολή περιοριστικών μέτρων. Κατά συνέπεια, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει το βάσιμο των περιοριστικών μέτρων και να ανταποκριθεί προσηκόντως σε αυτά.
- 48 Το Συμβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας.
- 49 Κατά πάγια νομολογία, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης εξαρτάται από τη φύση της οικείας πράξης και, προκειμένου για πράξεις γενικής ισχύος, η αιτιολογία μπορεί να περιορίζεται, αφενός, στην περιγραφή της όλης κατάστασης που οδήγησε στην έκδοση της πράξης και, αφετέρου, στην παράθεση των γενικών σκοπών που η πράξη αυτή επιδιώκει (αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 1998, Ισπανία κατά Συμβουλίου, C-284/94, EU:C:1998:548, σκέψη 28, της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 120, και της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, Rosneft κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-732/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:727, σκέψη 68).
- 50 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολόγησης μιας πράξης αποτελεί ουσιώδη τύπο που πρέπει να διακρίνεται από το ζήτημα του βασίμου της αιτιολογίας, δεδομένου ότι αυτό αφορά την επί της ουσίας νομιμότητα της επίδικης πράξης [απόφαση της 14ης Ιουλίου 2021, Cabello Rondón κατά Συμβουλίου, T-248/18, EU:T:2021:450, σκέψη 45 (μη δημοσιευθείσα)].
- 51 Εν προκειμένω, όσον αφορά τη συνολική κατάσταση που οδήγησε στη λήψη των περιοριστικών μέτρων, από την αιτιολογική σκέψη 1 του προσβαλλόμενου κανονισμού προκύπτει ότι, «[δ]εδομένης της συνεχιζόμενης επιδείνωσης της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα, η Ένωση έχει επανειλημμένα εκφράσει την ανησυχία της και κάλεσε όλους τους πολιτικούς παράγοντες και θεσμούς της Βενεζουέλας να εργαστούν με εποικοδομητικό τρόπο για την εξεύρεση λύσης στην κρίση που διέρχεται η χώρα, με πλήρη σεβασμό του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δημοκρατικών θεσμών και της διάκρισης των εξουσιών».
- 52 Εκτός αυτού, από την αιτιολογική σκέψη 3 του προσβαλλόμενου κανονισμού προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός εκδόθηκε προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή, στο επίπεδο της Ένωσης, η απόφαση 2017/2074. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 2 του εν λόγω κανονισμού, γίνεται μνεία των περιοριστικών μέτρων που περιλαμβάνονται στην απόφαση 2017/2074 και τα οποία επαναλαμβάνονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού. Επομένως, η αιτιολογία που παρατίθεται στην απόφαση 2017/2074, στην οποία στηρίχθηκε η εφαρμογή των μέτρων αυτών, αποτελεί το πλαίσιο της θέσπισής τους, πράγμα το οποίο η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας μπορούσε να κατανοήσει από την ανάγνωση του προσβαλλόμενου κανονισμού.
- 53 Συγκεκριμένα, από την αιτιολογική σκέψη 1 της απόφασης 2017/2074 προκύπτει ότι η Ένωση «ανησυχ[ούσε] σοβαρά για τη συνεχιζόμενη επιδείνωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα», πράγμα που εκτέθηκε διεξοδικότερα στις αιτιολογικές σκέψεις 2 έως 7 της απόφασης αυτής.
- 54 Επιπλέον, από την αιτιολογική σκέψη 8 της απόφασης 2017/2074 προκύπτει ότι, «ενόψει του κινδύνου περαιτέρω βίας, υπερβολικής χρήσης βίας και παραβιάσεων ή καταχρήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα πρέπει να επιβληθούν περιοριστικά μέτρα, υπό μορφή

απαγόρευσης εξαγωγών όπλων, καθώς και ειδικά μέτρα για περιορισμούς σε εξοπλισμό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταστολή και προκειμένου να αποφευχθεί η παράνομη χρήση εξοπλισμού επικοινωνίας».

- 55 Κατά συνέπεια, η συνολική κατάσταση που οδήγησε στη λήψη των περιοριστικών μέτρων εκτέθηκε εκτενώς από το Συμβούλιο και δεν μπορούσε να μην είναι γνωστή στην Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας.
- 56 Όσον αφορά τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκουν τα περιοριστικά μέτρα, από την αιτιολογική σκέψη 8 της απόφασης 2017/2074 προκύπτει ότι τα περιοριστικά μέτρα αποσκοπούν στην αποτροπή του κινδύνου περαιτέρω βίας, υπερβολικής χρήσης βίας και παραβιάσεων ή καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- 57 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι το γεγονός ότι η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας ήταν σε θέση να κατανοήσει τους λόγους που δικαιολογούσαν τη λήψη των εν λόγω περιοριστικών μέτρων επιβεβαιώνεται από το περιεχόμενο του τρίτου λόγου ακυρώσεως της υπό κρίση προσφυγής, με τον οποίο αυτή ήταν σε θέση να προσδιορίσει τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η λήψη των μέτρων αυτών και να αμφισβητήσει την ακρίβειά τους καθώς και τη σχετική εκτίμηση του Συμβουλίου. Επομένως, η αιτιολογία στην οποία στηρίχθηκαν τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού παρέσχε τη δυνατότητα στη μεν Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας να κατανοήσει τους λόγους επιβολής των συγκεκριμένων μέτρων και να αμφισβητήσει την ορθότητά τους, στο δε Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του επί της νομιμότητάς τους.
- 58 Ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά ανακρίβεια των πραγματικών περιστατικών και πρόδηλη πλάνη εκτίμησης της πολιτικής κατάστασης στη Βενεζουέλα

- 59 Η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας υπογραμμίζει ότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα ελήφθησαν λόγω, πρώτον, της παραβίασης του Συντάγματος της Βενεζουέλας, της αρχής του κράτους δικαίου και της αρχής της διάκρισης των εξουσιών από τις αρχές της Βενεζουέλας, δεύτερον, της φυλάκισης πολιτικών αντιπάλων στη Βενεζουέλα και της παραβίασης δημοκρατικών αρχών και, τρίτον, των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις αρχές της Βενεζουέλας. Οι παραβιάσεις αυτές περιλαμβάνουν την υπερβολική χρήση βίας από την αστυνομία και τις ένοπλες δυνάμεις της Βενεζουέλας, καθώς και την παρεμπόδιση του δικαιώματος ειρηνικής διαδήλωσης. Η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας αμφισβητεί την ορθότητα της εκτίμησης του Συμβουλίου όσον αφορά τα στοιχεία αυτά.
- 60 Ειδικότερα, αφενός, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας εκφράζει τη λύπη της για την ανακρίβεια των πραγματικών περιστατικών τα οποία επικαλείται το Συμβούλιο.
- 61 Αφετέρου, αμφισβητεί την ορθότητα της εκτίμησης των πραγματικών αυτών περιστατικών από το Συμβούλιο, σε σχέση με την πολιτική κατάσταση στη Βενεζουέλα.
- 62 Το Συμβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας.

- 63 Κατά πάγια νομολογία, όσον αφορά τους γενικούς κανόνες που καθορίζουν τη διαδικασία λήψεως των περιοριστικών μέτρων, το Συμβούλιο διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως ως προς τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να ληφθούν τέτοια μέτρα οικονομικής και χρηματοοικονομικής φύσεως βάσει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ, σύμφωνα με απόφαση εκδοθείσα δυνάμει του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της Συνθήκης ΕΕ, και ειδικότερα του άρθρου 29 ΣΕΕ. Δεδομένου ότι τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης δεν δύνανται να αντικαταστήσουν την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση των αποδείξεων, γεγονότων και περιστάσεων που δικαιολογούν τη λήψη τέτοιων μέτρων, με τη δική τους εκτίμηση, ο ασκούμενος δικαστικός έλεγχος πρέπει να περιορίζεται στην εξακρίβωση της τήρησης των διαδικαστικών κανόνων και των κανόνων περί αιτιολογίας, της ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών, καθώς και της απουσίας τόσο πρόδηλης πλάνης κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών όσο και κατάχρησης εξουσίας. Ο περιορισμένος αυτός έλεγχος εφαρμόζεται, ιδίως, στην εκτίμηση των λόγων σκοπιμότητας επί των οποίων στηρίζονται τέτοια μέτρα (βλ. απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2017, *Almaz-Antey Air and Space Defence* κατά Συμβουλίου, T-255/15, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:25, σκέψη 95 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· πρβλ., επίσης, απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, *Rosneft* κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-715/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:544, σκέψη 155).
- 64 Επομένως, ο έλεγχος του δικαστή της Ένωσης επί της εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών περιορίζεται στον έλεγχο της πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως. Αντιθέτως, όσον αφορά τον έλεγχο της ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών, ο έλεγχος αυτός απαιτεί τη διακρίβωση των προβαλλομένων πραγματικών περιστατικών και της ύπαρξης αρκούντως στέρεας πραγματικής βάσης, ώστε ο σχετικός δικαστικός έλεγχος να μην περιορίζεται στην εκτίμηση της αφηρημένης αληθοφάνειας των πραγματικών περιστατικών [πρβλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 14ης Ιουλίου 2021, *Cabello Rondón* κατά Συμβουλίου, T-248/18, EU:T:2021:450, σκέψη 64 (μη δημοσιευθείσα)].
- 65 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, εν προκειμένω, τα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού επαναλαμβάνουν, κατ' ουσίαν, την πολιτική θέση που εξέφρασε η Ένωση στα άρθρα 1, 3 και 5 της απόφασης 2017/2074, προκειμένου να την υλοποιήσουν στο επίπεδο της Ένωσης. Όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 52 και 56 ανωτέρω, για την ανάλυση των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν με τον προσβαλλόμενο κανονισμό, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι λόγοι θέσπισης των εν λόγω μέτρων οι οποίοι εκτίθενται στην απόφαση 2017/2074 και, ιδίως, στην αιτιολογική σκέψη 8 αυτής.
- 66 Συγκεκριμένα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 8 της απόφασης αυτής, οι οποίες παρατίθενται στις σκέψεις 53 και 54 ανωτέρω, προκύπτει ότι τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα των εν λόγω αιτιολογικών σκέψεων της απόφασης 2017/2074, στηρίζονται στη συνεχιζόμενη επιδείνωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα και στη διάπραξη βιαιοπραγιών και την υπερβολική χρήση βίας καθώς και σε παραβιάσεις ή καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των οποίων η επανάληψη έπρεπε να αποτραπεί με τα περιοριστικά αυτά μέτρα. Επομένως, η νομιμότητα των μέτρων αυτών πρέπει να ελεγχθεί εντός του συγκεκριμένου αυτού πλαισίου.
- 67 Κατά πρώτον, όσον αφορά την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών, το Συμβούλιο επικαλείται, με το υπόμνημα αντίκρουσης, ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία ικανά να αποδείξουν την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίχθηκε η λήψη των περιοριστικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού.

- 68 Πρώτον, το Συμβούλιο επικαλείται έκκληση που απηύθυνε το Human Rights Watch, στις 11 Σεπτεμβρίου 2017, για τη λήψη «μέτρων εκ μέρους της [Ένωσης] ως αντίδραση στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα».
- 69 Δεύτερον, παραθέτει ένα ανακοινωθέν Τύπου, της 31ης Αυγούστου 2017, της Διαμερικανικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- 70 Τρίτον, στηρίζεται σε έκθεση του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών (ΟΑΚ) της 19ης Ιουλίου 2017.
- 71 Τέταρτον, το Συμβούλιο επικαλείται έκθεση του ΟΑΚ της 25ης Σεπτεμβρίου 2017.
- 72 Κατ' ουσίαν, τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία προέρχονται από αξιόπιστες πηγές, αναφέρονται λεπτομερώς στην εκ μέρους του καθεστώτος της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας βίαιη καταστολή των αντιφρονούντων και των αντιπάλων του καθεστώτος. Ειδικότερα, στα στοιχεία αυτά γίνεται λόγος για μαζικές συλλήψεις αντιπάλων, προσαγωγή αμάχων ενόπιον στρατιωτικών δικαστηρίων, σοβαρές βιαιοπραγίες κατά διαδηλωτών και πολυάριθμες δολοφονίες διαδηλωτών, κακοποιήσεις κατά κρατουμένων οι οποίες συνιστούν βασανιστήρια, επιθέσεις κατά της Εθνικής Συνέλευσης, προσβολή του δικαιώματος ειρηνικής διαδήλωσης, του δικαιώματος ψήφου, καθώς και της ελευθερίας της έκφρασης, ιδίως μέσω επιθέσεων κατά δημοσιογράφων και φυλακίσεων δημοσιογράφων. Επιπλέον, η κυβέρνηση ανακοίνωσε τη διανομή όπλων σε ομάδες πολιτοφυλακής παροτρύνοντάς τες να συγκρουστούν με διαδηλωτές. Εν συνεχεία, από τα αποδεικτικά στοιχεία του Συμβουλίου προκύπτει επίσης ότι η γενική εισαγγελέας της Βενεζουέλας αποπέμφθηκε στις 5 Αυγούστου 2017, ενώ διεξήγε έρευνα, μεταξύ άλλων, σχετικά με τις δυνάμεις ασφαλείας που φέρονται να άνοιξαν πυρ κατά διαδηλωτών, ότι της απαγορεύθηκε να εγκαταλείψει τη Βενεζουέλα και ότι οι λογαριασμοί της δεσμεύθηκαν. Επιπλέον, η Συντακτική Εθνοσυνέλευση συνέστησε επιτροπή την οποία οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θεώρησαν ως μηχανισμό δίωξης των αντιφρονούντων. Τέλος, ο ΟΑΚ παρέθεσε δηλώσεις του τότε Προέδρου της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας, ο οποίος, στις 24 Ιουνίου 2017, είχε ρωτήσει, ενόπιον των ενόπλων δυνάμεων, το εξής: «[Τ]ι θα συνέβαινε αν το [Ενωμένο Σοσιαλιστικό Κόμμα της Βενεζουέλας] απηύθυνε έκκληση για μια πολιτικο-στρατιωτική ένοπλη εξέγερση με σκοπό τη σύλληψη των ηγετών της αντιπολίτευσης και τη διάλυση της Εθνοσυνέλευσης[;]» Εκτός αυτού, στις 27 Ιουνίου 2017, κατά τη διάρκεια προωθητικής εκδήλωσης της Συντακτικής Εθνοσυνέλευσης, ο τότε Πρόεδρος δήλωσε ότι: «Αν στη Βενεζουέλα επικρατούσαν το χάος και η βία, και η μπολιβαριανή επανάσταση καταστρεφόταν, θα ριχνόμασταν στη μάχη [και] δεν θα εγκαταλείπαμε τον αγώνα ποτέ, ό,τι δεν κατορθώσαμε να πετύχουμε με την ψήφο μας, θα το πετυχαίναμε με τα όπλα».
- 73 Με το υπόμνημα απάντησης, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας, επιχειρώντας να αμφισβητήσει τα πραγματικά περιστατικά που εξέθεσε το Συμβούλιο, επικαλείται ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία, μεταξύ των οποίων μια έκθεση καταρτισθείσα στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, μια απόφαση εκδοθείσα από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών και ορισμένα ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών.
- 74 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι σχεδόν κανένα από τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία δεν αφορά την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας, πολλώ δε μάλλον τα γεγονότα στη χώρα αυτή. Το μόνο αποδεικτικό στοιχείο που επικαλείται η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας σχετικά με τη χώρα αυτή αφορά την οικονομική και ανθρωπιστική κατάσταση στη Βενεζουέλα το

2021. Εξάλλου, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν προσδιόρισε ποιες από τις πληροφορίες που περιέχονται στα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία θα ήταν ικανές να κλονίσουν την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών που επικαλείται το Συμβούλιο.
- 75 Επιπλέον, προκειμένου να αποδείξει ότι τα θεσμικά όργανα και οι δικαστικές αρχές της Βενεζουέλας ανέπτυσαν έντονη δραστηριότητα δίωξης των καταχρήσεων ή των παραβάσεων, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας επικαλείται επίσης δύο εσωτερικές εκθέσεις του καθεστώτος της, οι οποίες δεν επιβεβαιώνονται από κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο προερχόμενο από πηγές εκτός του καθεστώτος αυτού και των οποίων η αποδεικτική αξία πρέπει ως εκ τούτου να θεωρηθεί περιορισμένη (πρβλ. απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 2021, *Punga Lyugogo κατά Συμβουλίου*, T-124/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:63, σκέψη 110). Επιπλέον, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και με τα δικόγρατά της, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν στηρίχθηκε σε καμία διεθνή πηγή ικανή να επιβεβαιώσει την άποψή της. Εν πάση περιπτώσει, διαπιστώνεται ότι, κατ' ουσίαν, οι εκθέσεις αυτές στηρίζονται σε ενέργειες στις οποίες είχε προβεί η εισαγγελική αρχή της Βενεζουέλας αναληφθείσες υπό τη διεύθυνση της γενικής εισαγγελέα η οποία, όπως προκύπτει από τη σκέψη 72 ανωτέρω, αποπέμφθηκε από το καθεστώς της Βενεζουέλας στις 5 Αυγούστου 2017 και στην οποία επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα. Επιπλέον, οι εν λόγω εκθέσεις δεν αναφέρουν ούτε ότι οι έρευνες που διεξήχθησαν στο εσωτερικό της χώρας είχαν ολοκληρωθεί επιτυχώς ούτε ότι οι έρευνες αφορούσαν πρόσωπα που κατείχαν υπεύθυνες θέσεις στις δυνάμεις ασφαλείας της Βενεζουέλας.
- 76 Επομένως, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν απέδειξε ότι τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων στηρίχθηκε η λήψη των περιοριστικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού ενέχουν ανακρίβειες. Τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται το Συμβούλιο στηρίζονται σε στέρεα πραγματική βάση την οποία δεν κατόρθωσε να κλονίσει η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας.
- 77 Κατά δεύτερον, όσον αφορά την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση της πολιτικής κατάστασης στη Βενεζουέλα βάσει των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίχθηκε η λήψη των επίμαχων περιοριστικών μέτρων, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας επικαλείται τα αποδεικτικά στοιχεία που παρατίθενται στη σκέψη 73 ανωτέρω και τα οποία, κατά την άποψή της, περιγράφουν την εσωτερική κατάσταση στη χώρα αυτή. Ωστόσο, δεν παρέχει την παραμικρή λεπτομέρεια ως προς τη λυσιτέλειά τους ή ως προς το συμπέρασμα που πρέπει να συναχθεί εξ αυτών. Επομένως, τα επιχειρήματά της και τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία προσομοιάζουν με αμφισβήτηση της σκοπιμότητας της λήψης των περιοριστικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού.
- 78 Όπως, όμως, προκύπτει από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 63 ανωτέρω, ο δικαστής της Ένωσης ασκεί περιορισμένο έλεγχο επί του ζητήματος αυτού. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 29 ΣΕΕ, το οποίο εξουσιοδοτεί το Συμβούλιο να εκδίδει «αποφάσεις οι οποίες καθορίζουν τη στάση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως», αφενός, ο προσβαλλόμενος κανονισμός έχει γενική ισχύ η οποία αντανακλά τη θέση της Ένωσης επί ζητήματος σχετικού με την ΚΕΠΠΑ και, αφετέρου, δεν εναπόκειται στο Γενικό Δικαστήριο να αντικαθιστά με τη δική του εκτίμηση επί του ζητήματος αυτού την εκτίμηση που έχει διατυπώσει το Συμβούλιο. Πράγματι, το Συμβούλιο διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, πολιτικής φύσεως, όσον αφορά τον καθορισμό της εν λόγω θέσης της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 1ης Μαρτίου 2016, *National Iranian Oil Company κατά Συμβουλίου*, C-440/14 P, EU:C:2016:128, σκέψη 77).

- 79 Επιπλέον, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας σχετικά με τις εθνικές διατάξεις που εγγυώνται το δικαίωμα ειρηνικής διαδήλωσης ή με την υποτιθέμενη συνεργασία της με διεθνείς μηχανισμούς που συμβάλλουν στην ενίσχυση του συστήματος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- 80 Πράγματι, το ζήτημα που τίθεται εν προκειμένω δεν είναι αν τα ισχύοντα νομοθετικά κείμενα εγγυώνται τυπικώς τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα. Μολονότι τα κείμενα αυτά δεν μπορούν να αγνοηθούν, όπως προκύπτει από τη σκέψη 72 ανωτέρω, το Συμβούλιο στηρίχθηκε σε αξιόπιστες και βάσιμες πληροφορίες προκειμένου να εκτιμήσει την κατάσταση στη Βενεζουέλα. Λαμβάνοντας υπόψη τις εν λόγω πληροφορίες, το Συμβούλιο ήταν σε θέση να κρίνει ότι, κατά τον χρόνο έκδοσης του προσβαλλόμενου κανονισμού, είχαν αποδειχθεί επαρκώς η διάπραξη βιαιοπραγιών και η υπερβολική χρήση βίας, καθώς και η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή η υπονόμηση της δημοκρατίας στη Βενεζουέλα και ότι υπήρχε κίνδυνος επανάληψης τέτοιων περιστατικών. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Συμβούλιο δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον διαπίστωσε την ύπαρξη περιπτώσεων υπονόμησης της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου καθώς και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα (βλ. σκέψη 66 ανωτέρω).
- 81 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας τα οποία στηρίζονται σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της πολιτικής κατάστασης στη χώρα αυτή.
- 82 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την επιβολή παράνομων αντιμέτρων και την παραβίαση του διεθνούς δικαίου

- 83 Η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας υποστηρίζει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός της επιβάλλει παράνομα αντίμετρα, παραβιάζοντας κατά τον τρόπο αυτόν το εθνικό διεθνές δίκαιο και τις συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (στο εξής: ΠΟΕ). Συγκεκριμένα, με τον εν λόγω κανονισμό, η Ένωση προέβη σε αντίποινα για τις προβαλλόμενες παραβιάσεις των δημοκρατικών αρχών και του Συντάγματος της Βενεζουέλας. Για τον λόγο αυτό, η Ένωση αποφάσισε να αναστείλει τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συμφωνίες του ΠΟΕ. Επιπλέον, το εμπάργκο που επιβλήθηκε είναι δυσανάλογο και συνιστά ανάμειξη στις εσωτερικές υποθέσεις της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας. Εκτός αυτού, το Συμβούλιο όφειλε να έχει λάβει υπόψη τα περιοριστικά μέτρα που είχαν προηγουμένως επιβάλει στην Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.
- 84 Η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας προβάλλει ότι, αν, όπως υποστηρίζει το Συμβούλιο, τα περιοριστικά μέτρα που της επιβλήθηκαν δεν συνιστούν αντίμετρα, το Συμβούλιο δεν μπορούσε να λάβει τα περιοριστικά αυτά μέτρα χωρίς την προηγούμενη άδεια του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Τέτοια μονομερή μέτρα είναι αντίθετα προς το διεθνές δίκαιο, όπως προκύπτει από τα ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, το δε Συμβούλιο δεν έχει αρμοδιότητα για την έκδοσή τους.
- 85 Το Συμβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας.

86. Εν προκειμένω, κατά πρώτον, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας προβάλλει φερόμενη παραβίαση του εθιμικού διεθνούς δικαίου λόγω της επιβολής παράνομων αντιμέτρων από το Συμβούλιο, συνεπαγόμενων την παραβίαση της αρχής της μη παρέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις της, λόγω της λήψης των επίμαχων περιοριστικών μέτρων χωρίς προηγούμενη άδεια του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και λόγω της φερόμενης παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας.
87. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 5, ΣΕΕ, η Ένωση συμβάλλει στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου. Κατά συνέπεια, όταν εκδίδει μια πράξη, οφείλει να τηρεί το διεθνές δίκαιο στο σύνολό του, περιλαμβανομένου του εθιμικού διεθνούς δικαίου, το οποίο δεσμεύει τα θεσμικά όργανα της Ένωσης (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, *Air Transport Association of America κ.λπ.*, C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψη 101· πρβλ., επίσης, απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, *Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψη 291 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
88. Επισημαίνεται ότι ένας ιδιώτης μπορεί να επικαλεστεί τις αρχές του εθιμικού διεθνούς δικαίου προκειμένου ο δικαστής της Ένωσης να εξετάσει το κύρος πράξεως της Ένωσης στο μέτρο που, αφενός, οι ως άνω αρχές είναι δυνατό να θέσουν υπό αμφισβήτηση την αρμοδιότητα της Ένωσης να εκδώσει την οικεία πράξη και, αφετέρου, η πράξη αυτή ενδέχεται να θίγει δικαιώματα τα οποία αντλεί ο ιδιώτης από το δίκαιο της Ένωσης ή να συνεπάγεται για τον ιδιώτη υποχρεώσεις από πλευράς δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, *Air Transport Association of America κ.λπ.*, C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψη 107).
89. Εντούτοις, δεδομένου ότι οι αρχές του εθιμικού διεθνούς δικαίου δεν χαρακτηρίζονται από τον ίδιο βαθμό σαφήνειας με τις διατάξεις διεθνούς συμφωνίας, ο σχετικός δικαστικός έλεγχος πρέπει κατ' ανάγκη να περιορίζεται στο ζήτημα αν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, εκδίδοντας την οικεία πράξη, υπέπεσαν σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής των αρχών αυτών (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, *Air Transport Association of America κ.λπ.*, C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψη 110).
90. Εν προκειμένω, πρώτον, όσον αφορά την προβαλλόμενη επιβολή παράνομων αντιμέτρων από το Συμβούλιο, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 49, σχετικά με το αντικείμενο και τα όρια των αντιμέτρων, του σχεδίου άρθρων σχετικά με την ευθύνη των κρατών για διεθνώς παράνομες πράξεις, όπως εγκρίθηκε το 2001 από την Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου των Ηνωμένων Εθνών, ορίζει τα εξής:
- «1. Το θιγόμενο κράτος μπορεί να λάβει αντίμετρα κατά του κράτους που ευθύνεται για διεθνώς παράνομη πράξη μόνο για να υποχρεώσει το εν λόγω κράτος να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δεύτερο μέρος.
2. Τα αντίμετρα περιορίζονται στην προσωρινή μη εκπλήρωση διεθνών υποχρεώσεων του κράτους που λαμβάνει μέτρα έναντι του υπεύθυνου κράτους.
3. Τα αντίμετρα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να λαμβάνονται κατά τρόπο που να επιτρέπει την επανάληψη της εκπλήρωσης των εν λόγω υποχρεώσεων.»
91. Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 53 και 56 ανωτέρω, ο προσβαλλόμενος κανονισμός εκδόθηκε στο πλαίσιο της αντίδρασης στη συνεχιζόμενη επιδείνωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα, με σκοπό την αποτροπή του κινδύνου περαιτέρω βίας, υπερβολικής χρήσης βίας και

παραβιάσεων ή καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ούτε ο προσβαλλόμενος κανονισμός ούτε η απόφαση 2017/2074, την εφαρμογή της οποίας αυτός διασφαλίζει, κάνουν λόγο για παραβίαση κανόνα διεθνούς δικαίου από την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας ή για προσωρινή μη εκπλήρωση από την Ένωση διεθνούς υποχρέωσης έναντι της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας. Ως εκ τούτου, όπως ορθώς υποστηρίζει το Συμβούλιο, τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού δεν αποσκοπούσαν στην αντίδραση σε διεθνώς παράνομη πράξη καταλογιστέα στην Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας, διά της προσωρινής μη εκτέλεσης διεθνών υποχρεώσεων της Ένωσης. Επιπλέον, η Ένωση δεν κατέθεσε τα προβλεπόμενα από τη νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου έγγραφα με τα οποία να γνωστοποιείται μια τέτοια μη εκτέλεση [πρβλ. Έργο Gabčíkovo-Nagymaros (Ουγγαρία κατά Σλοβακίας), απόφαση, CIJ Recueil 1997, σ. 7, παράγραφος 84]. Άλλωστε, απαντώντας σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας ισχυρίστηκε ότι δεν διέπραξε καμία διεθνώς παράνομη πράξη και υποστήριξε ότι, ως εκ τούτου, οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν συνιστούσαν αντίμετρα.

- 92 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού δεν συνιστούν αντίμετρα κατά την έννοια του άρθρου 49 του σχεδίου άρθρων σχετικά με την ευθύνη των κρατών για διεθνώς παράνομες πράξεις. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός περί παραβίασης της αρχής της μη παρέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας πρέπει να απορριφθεί.
- 93 Επομένως, το επιχείρημα το οποίο αντλεί η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας από την απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 1997 [Έργο Gabčíkovo-Nagymaros (Ουγγαρία κατά Σλοβακίας), απόφαση, CIJ Recueil 1997, σ. 7, παράγραφοι 83 και 84], και σύμφωνα με το οποίο ένα τρίτο κράτος έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται πριν άλλο κράτος λάβει αντίμετρα, είναι αλυσιτελές, στο μέτρο που τα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού δεν συνιστούν αντίμετρα κατά την έννοια των κανόνων του εθιμικού διεθνούς δικαίου.
- 94 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας τα οποία στηρίζονται σε παραβίαση του εθιμικού διεθνούς δικαίου λόγω της προβαλλόμενης επιβολής παράνομων αντιμέτρων.
- 95 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα που στηρίζεται στη λήψη των επίμαχων περιοριστικών μέτρων χωρίς την προηγούμενη άδεια του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, υπενθυμίζεται ότι από κανένα στοιχείο του άρθρου 29 ΣΕΕ και του άρθρου 215 ΣΛΕΕ δεν μπορεί να συναχθεί ότι η αρμοδιότητα την οποία απονέμουν στην Ένωση οι διατάξεις αυτές περιορίζεται στην εφαρμογή των μέτρων που αποφασίζονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Αντιθέτως, οι διατάξεις αυτές των Συνθηκών παρέχουν στο Συμβούλιο την αρμοδιότητα να εκδίδει πράξεις που περιέχουν αυτοτελή περιοριστικά μέτρα, διακριτά από τα μέτρα που συνιστώνται ειδικώς από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (πρβλ. απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, Rosneft κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-715/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:544, σκέψη 159 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 96 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο β', του Οργανισμού του Διεθνούς Δικαστηρίου, η ύπαρξη διεθνούς εθιμικού δικαίου εξαρτάται από την προϋπόθεση ύπαρξης «γενικής πρακτικής που γίνεται αποδεκτή ως δίκαιο». Η Μπολιβαριανή Δημοκρατία

της Βενεζουέλας δεν απέδειξε όμως την ύπαρξη τέτοιας γενικής πρακτικής που να επιβάλλει στο Συμβούλιο την υποχρέωση να λαμβάνει, πριν από τη θέσπιση περιοριστικών μέτρων, την προηγούμενη άδεια του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

- 97 Τόσο τα ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στα οποία αναφέρεται η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας όσο και τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εγκρίθηκαν με σημαντικό αριθμό αρνητικών ψήφων ή αποχών, ιδίως εκ μέρους των κρατών μελών της Ένωσης. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα ψηφίσματα στα οποία στηρίζεται η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας αντανακλούν «μια γενική πρακτική που γίνεται αποδεκτή ως δίκαιο».
- 98 Επομένως, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας περί του ότι το Συμβούλιο δεν είχε αρμοδιότητα να εκδώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό χωρίς προηγούμενη άδεια του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.
- 99 Τρίτον, όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, κατά πάγια νομολογία, η εν λόγω αρχή αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης και απαιτεί τα προβλεπόμενα από διάταξη του δικαίου της Ένωσης μέσα να είναι πρόσφορα για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η σχετική ρύθμιση και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο προς τούτο μέτρο (βλ. απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 2021, *Ilunga Luyogo κατά Συμβουλίου*, T-124/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:63, σκέψη 193 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 100 Επιπλέον, αφενός, υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι πρέπει να αναγνωρίζεται στον νομοθέτη της Ένωσης ευρεία εξουσία εκτίμησης σε τομείς οι οποίοι προϋποθέτουν εκ μέρους του επιλογές πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής φύσεως και στο πλαίσιο των οποίων καλείται να προβεί σε σύνθετες εκτιμήσεις. Το Δικαστήριο έχει συναγάγει εκ των ανωτέρω ότι η νομιμότητα ενός μέτρου το οποίο έχει ληφθεί σε αυτούς τους τομείς θίγεται μόνον αν το μέτρο αυτό είναι προδήλως απρόσφορο σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει το αρμόδιο θεσμικό όργανο (απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 146).
- 101 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι υφίσταται εύλογη σχέση μεταξύ, αφενός, των περιοριστικών μέτρων τα οποία συνίστανται στην απαγόρευση πώλησης, προμήθειας, μεταφοράς ή εξαγωγής εξοπλισμού που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταστολή και υπηρεσιών που σχετίζονται με τον εν λόγω εξοπλισμό και με στρατιωτικό εξοπλισμό και, αφετέρου, του επιδιωκόμενου σκοπού ο οποίος συνίσταται στην αποτροπή του κινδύνου περαιτέρω βίας, υπερβολικής χρήσης βίας και παραβιάσεων ή καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- 102 Αφετέρου, τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού περιορίζονται, κατ' ουσίαν, στην απαγόρευση της πώλησης, προμήθειας, μεταφοράς ή εξαγωγής εξοπλισμού που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταστολή και υπηρεσιών που σχετίζονται με τον εν λόγω εξοπλισμό και με στρατιωτικό εξοπλισμό σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό στη Βενεζουέλα ή προς χρήση στη Βενεζουέλα. Επιπλέον, τα άρθρα 4, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού προβλέπουν τη δυνατότητα των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών να χορηγούν ορισμένες άδειες κατά παρέκκλιση από τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω μέτρα δεν είναι προδήλως απρόσφορα ούτε υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

- 103 Επομένως, δεν συντρέχει παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.
- 104 Εξ αυτών προκύπτει ότι τα επιχειρήματα της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας τα οποία στηρίζονται σε παραβίαση του εθνικού διεθνούς δικαίου πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.
- 105 Κατά δεύτερον, αφενός, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν υποστηρίζει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός παραπέμπει ρητώς σε διατάξεις των συμφωνιών του ΠΟΕ. Συναφώς, ο κανονισμός αυτός δεν περιέχει καμία παραπομπή στις εν λόγω συμφωνίες.
- 106 Αφετέρου, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας δεν προσδιόρισε με ποιες πράξεις ούτε σε ποια περίπτωση σκόπευε η Ένωση να εκπληρώσει, μέσω του προσβαλλόμενου κανονισμού, ειδική υποχρέωση αναληφθείσα στο πλαίσιο του ΠΟΕ.
- 107 Όσον αφορά το ζήτημα αν συμβιβάζονται με τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου του 1994 (στο εξής: ΓΣΔΕ) οι περιορισμοί που επιβάλλει ο προσβαλλόμενος κανονισμός, επισημαίνεται ότι, κατά πάγια νομολογία, λόγω της φύσης και της οικονομίας τους, οι συμφωνίες του ΠΟΕ δεν καταλέγονται, κατ' αρχήν, μεταξύ των κανόνων με γνώμονα τους οποίους ο δικαστής της Ένωσης ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Μόνο στην περίπτωση κατά την οποία βούληση της Ένωσης είναι να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που έχει αναλάβει στο πλαίσιο του ΠΟΕ ή στην περίπτωση κατά την οποία η πράξη της Ένωσης παραπέμπει ρητώς σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών του ΠΟΕ, απόκειται στον δικαστή της Ένωσης να ελέγξει τη νομιμότητα της σχετικής πράξης της Ένωσης με γνώμονα τους κανόνες του ΠΟΕ (βλ. απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, PSC Prominvestbank κατά Συμβουλίου, T-739/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:547, σκέψη 133 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία: πρβλ., επίσης, αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 1989, Fediol κατά Επιτροπής, 70/87, EU:C:1989:254, σκέψεις 19 έως 22, και της 7ης Μαΐου 1991, Nakajima κατά Συμβουλίου, C-69/89, EU:C:1991:186, σκέψεις 29 έως 32).
- 108 Επομένως, τα επιχειρήματα της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας που στηρίζονται σε παραβίαση των συμφωνιών του ΠΟΕ πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.
- 109 Κατά τρίτον, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας υποστηρίζει ότι τα μέτρα που έλαβε το Συμβούλιο παράγουν αποτελέσματα στο έδαφός της, ήτοι εκτός του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά συνέπεια, τόσο η εκτίμηση στην οποία προέβη το Συμβούλιο σχετικά με την κατάσταση στη Βενεζουέλα, επιδιώκοντας να αποδείξει την ύπαρξη παραβιάσεων του δικαίου εντός της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας, όσο και τα αποτελέσματα των μέτρων που ελήφθησαν κατόπιν της εκτίμησης αυτής συνεπάγονται την άσκηση εξωεδαφικής αρμοδιότητας. Όπως έχει επανειλημμένως τονίσει το Διεθνές Δικαστήριο, η άσκηση εξωεδαφικής αρμοδιότητας είναι προδήλως αντίθετη προς το διεθνές δίκαιο. Μεταξύ άλλων, η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας παραπέμπει στην απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 2002 [Ένταλμα σύλληψης της 11ης Απριλίου 2000 (Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό κατά Βελγίου), απόφαση, CIJ Recueil 2002, σ. 3].
- 110 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 29 ΣΕΕ εξουσιοδοτεί το Συμβούλιο να εκδίδει «αποφάσεις οι οποίες καθορίζουν τη στάση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως». Το άρθρο αυτό διευκρινίζει ότι «[τ]α κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές τους πολιτικές να συνάδουν προς τις θέσεις της Ένωσης». Επιπλέον, το άρθρο 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ορίζει ότι το Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει απόφαση η οποία «προβλέπει τη διακοπή ή τη μείωση, εν όλω ή εν μέρει, των οικονομικών και χρηματοοικονομικών σχέσεων

με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες». Εξ αυτών προκύπτει ότι ο έμμεσος, αλλά πρόδηλος, σκοπός των μέτρων αυτών είναι να έχουν επιπτώσεις στο ενδιαφερόμενο τρίτο κράτος, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 68 και 69 της αναιρετικής απόφασης. Επομένως, οι διατάξεις αυτές απονέμουν στο Συμβούλιο την αρμοδιότητα να λαμβάνει περιοριστικά μέτρα όπως τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2, 3, 6 και 7 του προσβαλλόμενου κανονισμού.

- 111 Εκτός αυτού, όπως ορθώς υποστηρίζει το Συμβούλιο, από το άρθρο 20 του προσβαλλόμενου κανονισμού, το οποίο παρατίθεται στη σκέψη 11 ανωτέρω, προκύπτει ότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα αφορούν πρόσωπα και καταστάσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία των κρατών μελών *ratione loci* ή *ratione personae*.
- 112 Η παραπομπή της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας στην απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 2002 [Ένταλμα σύλληψης της 11ης Απριλίου 2000 (Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό κατά Βελγίου), απόφαση, CIJ Recueil 2002, σ. 3] είναι αλυσιτελής, στο μέτρο που η υπόθεση εκείνη αφορούσε κατάσταση διαφορετική από την υπό κρίση. Πράγματι, η υπόθεση εκείνη αφορούσε διεθνές ένταλμα σύλληψης εκδοθέν από το Βασίλειο του Βελγίου κατά του Υπουργού Εξωτερικών της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό με σκοπό τη σύλληψη του τελευταίου και την έκδοσή του στο Βασίλειο του Βελγίου, λόγω φερόμενων εγκλημάτων που συνιστούσαν «σοβαρές παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου». Ωστόσο, από κανένα στοιχείο στην υπό κρίση υπόθεση δεν προκύπτει ότι η Ένωση άσκησε τις αρμοδιότητές της στην επικράτεια της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας ή κατά προσώπων που υπάγονται ρητώς στη δικαιοδοσία της.
- 113 Αντιθέτως, η εξουσία του Συμβουλίου να λαμβάνει περιοριστικά μέτρα εντάσσεται στο πλαίσιο των αυτοτελών μέτρων της Ένωσης που θεσπίζονται στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ, σύμφωνα με τους σκοπούς και τις αξίες της Ένωσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 5, ΣΕΕ και στο άρθρο 21 ΣΕΕ, ήτοι, μεταξύ άλλων, με τον σκοπό της προώθησης, στο ευρύτερο παγκόσμιο πλαίσιο, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της οικουμενικότητας και του αδιαίρετου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, και του σεβασμού των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου. Αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στο να διασφαλίσουν την εκπλήρωση των *erga omnes partes* υποχρεώσεων προς τήρηση των αρχών που απορρέουν από το γενικό διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς πράξεις οικουμενικού ή οιονεί οικουμενικού χαρακτήρα, ιδίως από το άρθρο 1 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως της αρχής της απαγόρευσης των βασανιστηρίων, τον σεβασμό των δημοκρατικών αρχών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Πρόκειται για ένα κοινό «έννομο συμφέρον» για την προστασία των εν λόγω δικαιωμάτων [πρβλ., κατ' αναλογία, *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited*, απόφαση, CIJ Recueil 1970, σ. 32, παράγραφοι 33 και 34, καθώς και Ερωτήσεις σχετικά με την υποχρέωση δίωξης ή έκδοσης (Βέλγιο κατά Σενεγάλης), απόφαση, CIJ Recueil 2012, σ. 422, παράγραφοι 68 έως 70].
- 114 Επομένως, τα σχετικά επιχειρήματα της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας πρέπει να απορριφθούν.
- 115 Κατά τέταρτον, όσον αφορά τις αιτιάσεις της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας οι οποίες στηρίζονται στην υποχρέωση του Συμβουλίου να λάβει υπόψη τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν από τρίτα κράτη, ιδίως τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, στη φύση των επίμαχων περιοριστικών μέτρων, τα οποία συνιστούν μονομερή περιοριστικά μέτρα αντίθετα

προς το διεθνές δίκαιο, και στην άσκηση πιέσεων που θίγουν το δικαίωμα ανάπτυξης και τα ανθρώπινα δικαιώματα του πληθυσμού της Μπολιβαριανής Δημοκρατίας της Βενεζουέλας, επισημαίνεται ότι οι αιτιάσεις αυτές προβλήθηκαν για πρώτη φορά με το υπόμνημα απάντησης.

- 116 Κατά το άρθρο 84, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, η προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται, εκτός αν αυτοί στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.
- 117 Κατά τη νομολογία, το άρθρο 84, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας έχει εφαρμογή και επί αιτιάσεων ή επιχειρημάτων (πρβλ. απόφαση της 14ης Ιουλίου 2021, AQ κατά eu-LISA, T-164/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:456, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) που δεν αποτελούν ανάπτυξη ισχυρισμών ή αιτιάσεων που προβάλλονται με το δικόγραφο της προσφυγής.
- 118 Από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι οι αιτιάσεις που απαριθμούνται στη σκέψη 115 ανωτέρω στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.
- 119 Ως εκ τούτου, οι εν λόγω αιτιάσεις είναι απαράδεκτες κατ' εφαρμογήν του άρθρου 84 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 120 Κατά συνέπεια, υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως και, ως εκ τούτου, η προσφυγή στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 121 Κατά το άρθρο 133 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο αποφασίζει για τα δικαστικά έξοδα με την απόφαση που περατώνει τη δίκη. Κατά το άρθρο 219 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο, οσάκις εκδίδει απόφαση κατόπιν αναιρέσεως και αναπομπής από το Δικαστήριο, αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων που αφορούν, αφενός, τις ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίες και, αφετέρου, την ενώπιον του Δικαστηρίου αναιρετική διαδικασία. Τέλος, κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 122 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο, με την αναιρετική απόφαση, ανείρεσε την αρχική απόφαση και επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα. Επομένως, με την παρούσα απόφαση το Γενικό Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων που αφορούν την αρχική διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, την αναιρετική διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και την παρούσα διαδικασία κατόπιν αναπομπής.
- 123 Δεδομένου ότι το Συμβούλιο ηττήθηκε στην αναιρετική διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, πρέπει να φέρει τα δικαστικά έξοδά του καθώς και τα σχετικά με τη διαδικασία εκείνη έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας.
- 124 Δεδομένου ότι η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας ηττήθηκε επί της ουσίας στη διαδικασία κατόπιν αναπομπής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, βάσει των επιχειρημάτων που είχε προβάλει στο πλαίσιο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίας προ της αναιρέσεως, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα των δύο αυτών διαδικασιών.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει τα δικαστικά έξοδά του καθώς και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας σχετικά με την ανααιρετική διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της υπόθεσης C-872/19 P.
- 3) Καταδικάζει την Μπολιβαριανή Δημοκρατία της Βενεζουέλας στα δικαστικά έξοδα της διαδικασίας κατόπιν αναπομπής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της υπόθεσης T-65/18 RENV, καθώς στα δικαστικά έξοδα της αρχικής διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της υπόθεσης T-65/18.

van der Woude	Παπασάββας	Spielmann
Μαρκουλλή	da Silva Passos	Jaeger
Frimodt Nielsen	Kanninen	Gervasoni
Róttorak	Reine	Pynnä
Tichy-Fisslberger	Βαλασίδης	Verschuur

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Σεπτεμβρίου 2023.

(υπογραφές)